

Vild & Bortskämd

- ett foderskapande samarbetsprojekt

EXKURSIONSMATERIAL

Djur som gynnas

- ✦ Älg
- ✦ Kronhjort
- ✦ Dovhjort
- ✦ Rådjur
- ✦ Fältvilt
- ✦ Pollinatörer

Tillgängligt foder

- * Olika typer av gräs och örter
- * Bärris och små buskar
- * Löv, knoppar och kvistar från RASE (rönn, asp, sälg och ek)

Tecken på nyttjande

- Betade knoppar, blad och kvistar.
- Spillning
- Klövavtryck
- Ljudet av surrande insekter

Skogsvägar

Utmed de ca 200 000 km skogsvägar vi har i landet finns redan idag mycket attraktivt foder och livsmiljöer som annars saknas i den slutna skogen. Med små anpassningar kan man förstärka detta men också skapa mervärden av olika slag. Överlag handlar det om samma skötsel av vägkanterna som nu sker eller borde ske men genom att planera och handla mer långsiktigt får man mer av allt.

Vägen består av flera delar. Vägbanan där lastbilar ska kunna köra med släp ska vara fri från hinder ca 4 m brett och 4,5 m högt. Vägkanten, ofta med ett vägdike, ska skötas så ingen vegetation tillåts växa upp och bör därför slås regelbundet med buskröjare. En ytterligare zon från vägen som är lätt att nå med dagens skogsmaskiner benämns kranzon nedan och är ca 5-12 m.

I vägkanten och kranzonen kan ett mindre bryn uppstå. I denna miljö finns livsmiljö för ljuskrävande träd som RASE (rönn, asp, sälg, ek), tall och björk med mera. Här blir också möjligt för gräs och örter att växa, som ger pollinatörer vad de behöver.

Foderskapande åtgärder

Foderskapande åtgärder innebär i detta sammanhang att man för vägkantens del inte slår ner vegetationen till marknivå utan låter buskröjaren gå ca 1 m ovan marken. Då behåller man en bättre volym växande foder i rätt beteshöjd för djuren. Detta buskage är också en skuggig miljö där till och med fågelbon och skydd finns ibland. Man sparar också buskröjaren och man kan köra med halvprofessionella maskiner när man slipper köra i sten på marknivå.

För kranzonens del bör man redan vid avverkning av gammal skog tänka på hur man får till en sådan. Man bör inte plantera

Värt att tänka på

- ★ Här kan flera intressegrupper hjälpas åt med skötsel. Enstaka buskar kan växa snabbare än huvuddelen och behöva beskäras tidigare. Går göra med sekator under paus i jakten.
- ★ I vägkanterna bosätter sig många humlor och grävande bin, så som jordhumlan och sandbin. Fler arter finns i blomsterna väggrenar.
- ★ Sorkar, småfåglar och reptiler bosätter sig gärna också i vägdiken och kanter.
- ★ Vägen torkar upp snabbare efter snö, tjäle och regn.
- ★ En väg med zon av tall och lövträd på båda sidor skapar ett avbrott i en homogen granskog som kan minska stormskador.
- ★ Vägar som **inte** sköts kan hindra räddningstjänsten vid skogsbrand.
- ★ Brand kan bekämpas lättare i lövskogszoner än ren gran utmed vägar.
- ★ Jaktpassen blir bättre och trevligare med öppnare skog, det blir lättare att se vilket djur jämfört med tät granskog.
- ★ Det blir vackert och mer utrymme för bärris jämfört med ung och tät grankog.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

plantor de närmaste 5-10 m från vägen utan istället, med eller utan markberedning, låta denna del föryngras naturligt med de ljuskrävande RASE, tall och björk.

Om man startar vid röjningsfasen eller vid första gallring bör man ta bort huvuddelen av granen och lämna växtliga träd av RASE, tall och björk. Äldre naturvårdsträd lämnas alltid och får ofta förbättrad livsmiljö om man arbetar på detta sätt.

Före- och efterbilder

Skuggig skogsväg med gran ut till vägen på många ställen men också en hel del tall och löv att gallra fram.

Kantzonen med naturvårdsträd av ek och bok samt vanliga produktionssträd av tall och björk. Risanpassning vid avverkningen. Riset kördes bort till flisning.